

การวิเคราะห์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง

ANALYSIS OF CHILDREN'S BOOK FOR CHILDREN AGES 3 - 6 IN

HUAI KHWANG DISCOVERY LEARNING LIBRARY

นางสาวพลอยไพลิน ปัทมินทรวิภาส *

Ploypailin Phataminwiphas

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ **

Asst.Prof.Worawan Hemchayart, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อวิเคราะห์ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3 - 6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง และ (2) เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติของหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพความปลอดภัย การอยู่ร่วมกันในสังคม และสาระความรู้ ตัวอย่างคือ หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 276 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกการวิเคราะห์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า (1) ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี มีทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทหนังสือที่มีภาพประกอบ คิดเป็นร้อยละ 69.20 รองลงมาคือ ประเภทหนังสือที่นำเสนอโน้ตดนตรี คิดเป็นร้อยละ 25.73 ประเภทหนังสือสารานุกรม คิดเป็นร้อยละ 4.35 และประเภทหนังสือภาพ คิดเป็นร้อยละ 0.72 ตามลำดับ (2) หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีภาพรวมของค่าร้อยละในทัศนคติด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.06 รองลงมาคือ ด้านสาระความรู้ คิดเป็นร้อยละ 31.88 และด้านสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 9.06 ตามลำดับ

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: p.phataminwiphas@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ภาควิชา หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this survey research was (1) to analyze the types of children's book for children ages 3-6 and (2) to analyze the concepts of children's book for children ages 3-6 in Huai Khwang Discovery Learning Library according to three aspects: health and safety, coexistence in society, and general knowledge. The samples comprise of 276 children's books in Huai Khwang Discovery Learning Library in the year of 2019. The research instrument was a data analysis form. The data were analyzed by using frequency and percentage. The research results showed that (1) there were 4 types of children's books for children ages 3-6 which were picture story books (69.20%), concept books (25.73%), information books (4.35%), and wordless books (0.72%); (2) in over all, the highest percentage of children's books concept was found on the concept of coexistence in society (59.06%), the concept of general knowledge (31.88%), and the concept of health and safety (9.06%), respectively.

คำสำคัญ: หนังสือเด็ก / ประเภทหนังสือเด็ก / ห้องสมุดสาธารณะ/มโนทัศน์ของหนังสือเด็ก

KEYWORDS: CHILDREN'S BOOK CONCEPT / TYPES OF CHILDREN'S BOOK / PUBLIC LIBRARY/ CONCEPT OF CHILDREN'S BOOK

บทนำ

หนังสือเป็นสื่อทางการเรียนรู้ที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม รวมถึงความรู้ทั่วไปให้แก่เด็ก หนังสือเป็นสื่อกลางที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น ช่วยเปิดมุมมองและโลกทัศน์ให้แก่ผู้อ่านให้มีความกว้างขวางมากขึ้น เป็นดังเครื่องมือที่ช่วยยกระดับสติปัญญาและจิตวิญญาณของเด็ก (เจตจิต คชฤทธิ์, 2554) เด็กปฐมวัยที่ได้อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่พร้อมไปด้วยหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือที่โรงเรียน มักใช้เวลาในแต่ละวันหยิบจับหนังสือมามองดูภาพ บอกเล่าเรื่องราวผ่านภาพในหนังสือ รวมทั้งพยายามที่จะอ่านด้วยตนเอง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครูหลาย ๆ คนอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำทำให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่าน การที่เด็กได้ฟังนิทาน ฟังผู้ใหญ่อ่านหนังสือ หรืออ่านด้วยตัวเอง เด็กจะได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาต่าง ๆ มากมาย เช่น การหยิบจับ เปิดหน้าหนังสืออย่างถูกต้อง การเปิดหนังสืออ่านจากซ้ายไปขวา ได้ยินหรือเห็นโครงสร้างของประโยคที่แตกต่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่ของตัวเองหรือโครงสร้างของภาษาอื่น ๆ ดังที่ นิติยา วรรณภักดิ์ (2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวรรณกรรมสำหรับเด็กว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา อารมณ์ ความคิด และสติปัญญา โดยการที่เด็กได้ฟังพ่อแม่ผู้ปกครองหรือครูอ่านหนังสือ ดูภาพประกอบ พูดคุยเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านบ่อย ๆ เด็กจะมีทักษะในการพูด การฟัง รวมไปถึงการอ่านและการเขียนที่ดีขึ้น และจะมีความรู้ในเรื่องของคำศัพท์ที่เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ และความคิดผ่านการสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดลำดับเนื้อเรื่อง เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กที่จะนำไปสู่การอ่านในอนาคต รวมถึงช่วยกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างการรักการอ่านให้แก่เด็กตั้งแต่วัยวัย

ความรู้และทักษะอื่น ๆ ที่เด็กจะได้รับการพัฒนาจากการอ่านหรือฟังนิทานที่นอกเหนือจากทักษะทางด้านภาษาขั้นต้นนั้น คือ ความรู้และทักษะที่เด็กสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความรู้และทักษะเหล่านี้จะแฝงอยู่ในหนังสือเด็กแต่ละเล่มซึ่งจะมีมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน หนังสือสำหรับเด็กโดยมากผู้เขียนเขียนขึ้นเพื่อส่งเสริมแง่คิด หรือสอดแทรกทักษะหลาย ๆ อย่างให้แก่เด็ก โดยใช้หนังสือเป็นสื่อกลางเพื่อให้เด็ก

สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นการสื่อสารโน้มน้าวผ่านถ้อยคำ โครงเรื่อง ตัวละคร และฉาก ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้เขียนและผู้เขียนภาพในการสร้างสรรค์หนังสือให้มีความเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมแก่วัยและพัฒนาการของเด็ก มโนทัศน์ที่เด็กควรได้รับการเรียนรู้และส่งเสริมมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง การดูแลสุขภาพอนามัย การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และผู้คนรอบตัว การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ มารยาทที่ดี คุณธรรมจริยธรรมที่พึงมี รวมถึงมโนทัศน์หนังสือที่ส่งเสริมและพัฒนาการคิด ทั้งในด้านภาษา การคิดเชิงคณิตศาสตร์ การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ และการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ หนังสือเด็กที่สอดแทรกไปด้วยมโนทัศน์ที่เด็กควรเรียนรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นสื่อการเรียนรู้ชั้นดีที่ช่วยหล่อหลอมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข มีสุขภาพกายและจิตที่ดี และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข ดังที่ Mitchell, Casement, & Waterbury (2003) ได้กล่าวว่า หนังสือเด็ก คือสื่อที่ช่วยให้เด็กเข้าใจถึงวัฒนธรรมของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยเด็กจะเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ควรและไม่ควรปฏิบัติในสังคม ชิมซับความคาดหวังในหน้าที่ของบุคคลแต่ละคนในสังคม อีกทั้งหนังสือยังเป็นเสมือนมาตรฐานที่เด็กใช้ในการเปรียบเทียบโลกแห่งความจริงที่เด็กรู้ และสิ่งที่เด็กกำลังทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของเขา และนิตยา วรรณกิตร์ (2559) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กสามารถช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้แก่เด็กได้ เพราะการอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ จะเป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครของเรื่อง รวมทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหา การแก้ปัญหาในเรื่องผ่านตัวละครต่าง ๆ เด็กจะได้เรียนรู้ที่จะเปรียบเทียบมุมมองความคิดรวมถึงพฤติกรรมของตนเองเข้ากับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง ดังนั้นหนังสือเด็กจึงควรเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เด็กและผู้ปกครองสามารถเข้าถึงได้ง่าย

แหล่งการเรียนรู้นอกเหนือจากโรงเรียนที่เด็กปฐมวัยจะสามารถเข้าถึงหนังสือเด็กต่าง ๆ ได้ คือ ห้องสมุด ซึ่งเป็นสถานที่ ๆ เป็นศูนย์รวมของหนังสือที่มากมายและหลากหลายทั้งหนังสือเด็กและหนังสือผู้ใหญ่ ปัจจุบันประเทศไทย มีห้องสมุดที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนอยู่ทั่วทั้งประเทศ โดยมีห้องสมุดที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งห้องสมุดแต่ละที่ก็จะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน กลุ่มงานพัฒนาห้องสมุด กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่ดูแลห้องสมุดประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2 รูปแบบ คือ ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยห้องสมุดประชาชนแห่งแรกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2499 ใช้ชื่อว่าห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี (จุมพจน์ วณิชกุล, 2544) และมีห้องสมุดประชาชนเปิดให้บริการกระจายไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพมหานครตั้งแต่นั้นมา เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2556)

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ให้เป็นห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการกรุงเทพมหานครปี พ.ศ. 2556-2560 ที่ได้รับบุถึงการทำให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ ผ่านการเรียนรู้ตามอัธยาศัยนอกห้องเรียน โดยจัดให้มีห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้มิติใหม่ขึ้น (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร, 2556) ภายในห้องสมุดแต่ละแห่งจะมีสื่อและอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ จัดให้บริการ รวมถึงการจัดกิจกรรมพื้นฐานของห้องสมุดที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการจัดสื่อและกิจกรรมให้เหมาะสมกับประชาชนที่เข้าใช้บริการห้องสมุดประชาชนในแต่ละแห่ง

ผลการสำรวจข้อมูลห้องสมุดเบื้องต้นนี้แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งจะต้องมีสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยนอกห้องเรียนโดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือที่หลากหลาย ทั้งหนังสือเด็ก

และหนังสือผู้ใหญ่ และควรมีจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แต่จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้ทำการสำรวจการอ่านของประชากรในปี พ.ศ.2558 พบว่าในประเทศไทยนั้นมีอัตราการใช้บริการห้องสมุดของเด็กปฐมวัยค่อนข้างน้อย โดยเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ที่อ่านหนังสืออ่านด้วยตนเองหรือผู้ใหญ่อ่านให้ฟังมีจำนวน 2.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 60.2 โดยแหล่งที่มาของการอ่านหนังสือของเด็กมากที่สุดคือการซื้อหนังสือจากร้านหนังสือที่คิดเป็นร้อยละ 73.2 แต่มีการเข้าใช้บริการอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือยืมหนังสือจากห้องสมุด คิดเป็นเพียงแค่ร้อยละ 1.8 เท่านั้น (สำนักสถิติแห่งชาติ, 2559) ทำให้เกิดความประหลาดใจที่มีการมีห้องสมุดประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นตามแผนการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ไม่ได้ส่งผลทำให้จำนวนสถิติการเข้าใช้บริการและอ่านหนังสือภายในห้องสมุดของเด็กปฐมวัยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลข้างต้นส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปีที่มีมีโนทัศน์ส่งเสริมการดูแลตนเอง การอยู่ร่วมกันในสังคม และการพัฒนาการคิด ในห้องสมุดประชาชน นอกจากนี้จากการสืบค้นงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการวิเคราะห์มีโนทัศน์ของหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปีในห้องสมุดประชาชนพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและคาดหวังว่าจะได้มาซึ่งผลการวิจัยที่สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการสั่งซื้อหนังสือเด็กในห้องสมุดประชาชนให้มีคุณภาพและครอบคลุมมีโนทัศน์ต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมศักยภาพรอบด้านของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง
2. เพื่อวิเคราะห์มีโนทัศน์ของหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพความปลอดภัย การอยู่ร่วมกันในสังคม และความรู้ทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก (Jalongo, 1992) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 สารที่ควรเรียนรู้สำหรับเด็กวัย 3-6 ปี มาตรฐานการเรียนรู้และพัฒนาการขั้นต้นของเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) รวมถึงมาตรฐานการเรียนรู้และพัฒนาการขั้นต้นของเด็กปฐมวัยของสหราชอาณาจักร (Department for Education, 2017) เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก
มีโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี	1. ด้านสุขภาพความปลอดภัย 1.1 การโภชนาการ 1.2 การนอนหลับพักผ่อน 1.3 การออกกำลังกาย 1.4 ความปลอดภัย

ตาราง 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก
มโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี (ต่อ)	2. ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม 2.1 การรู้จักตนเอง 2.2 การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น 2.3 การรู้จักวัฒนธรรม 3. ด้านความรู้ทั่วไป 3.1 การรู้หนังสือ 3.2 วิทยาศาสตร์กับชีวิต 3.3 ความรู้เชิงคณิตศาสตร์ 3.4 ทักษะชีวิตทั่วไป
ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี	1. หนังสือที่มีภาพประกอบ 2. หนังสือที่นำเสนอมนทัศน์ 3. หนังสือสารานุกรม 4. หนังสือภาพ

2. การกำหนดประชากร

ประชากร คือ หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง จำนวน 834 เล่ม

ตัวอย่าง คือ หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 276 เล่ม จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2555) ที่ระดับความเชื่อมั่นในการประมาณค่าเป็น 95% ความคลาดเคลื่อนเป็น 5% ได้จำนวน 260 เล่ม แต่เนื่องจากหนังสือเด็กบางเล่มได้มีการรวมนิทานหลายเรื่องไว้ในหนังสือหนึ่งเล่ม จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษามโนทัศน์ของนิทานในหนังสือเด็กจำนวนทั้งสิ้น 276 มโนทัศน์ โดยอ้างอิงจากมโนทัศน์ของนิทาน 1 มโนทัศน์ ต่อหนังสือเด็ก 1 เล่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์มโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบวิเคราะห์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี มีลักษณะเป็นการบันทึกมโนทัศน์ในหนังสือนิทาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี เป็นการจัดกลุ่มประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี

ส่วนที่ 2 มโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี เป็นการจัดกลุ่มมโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี

3.2 การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นดำเนินการสร้างแบบวิเคราะห์มโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี โดยกำหนดประเด็นแต่ละข้อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและ

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านการความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้สำนวน ภาษา และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยว เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยทำการติดต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง เพื่อขอเข้าสำรวจหนังสือเด็ก สำหรับวัย 3-6 ปีในห้องสมุด

4.3 ผู้วิจัยวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยวางแผนการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งด้วยการแบ่งจำนวนหนังสือเด็กที่ต้องการศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน เพื่อสะดวกต่อการเข้าไปเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดไว้เบื้องต้นคือ ช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ภายในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวิเคราะห์หมโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 มโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี

ประเภทหนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ หนังสือที่มีภาพประกอบ หนังสือที่นำเสนอมนทัศน์ หนังสือสารานุกรม และหนังสือภาพ โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทหนังสือที่มีภาพประกอบ คิดเป็นร้อยละ 69.20 รองลงมาคือ ประเภทหนังสือที่นำเสนอมนทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 25.73 ประเภทหนังสือสารานุกรม คิดเป็นร้อยละ 4.35 และประเภทหนังสือภาพ คิดเป็นร้อยละ 0.72 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี

หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีภาพรวมของค่าร้อยละ ในมโนทัศน์ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.06 รองลงมาคือ ด้านความรู้ทั่วไป คิดเป็น

ร้อยละ 31.88 และด้านสุขภาพความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 9.06 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดของมโนทัศน์แต่ละด้านตามลำดับข้างต้นพบว่า

2.1 ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม

มโนทัศน์ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เกี่ยวกับ (1) การรู้จักวัฒนธรรม มีค่าร้อยละสูงที่สุดคือ 22.83 โดยเฉพาะ (1.1) เรื่องคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง การไม่เบียดเบียน และความกตัญญู (1.2) เรื่องประเพณี ได้แก่ เครื่องแต่งกายประจำชาติ การละเล่นพื้นบ้านประจำชาติในประเทศอาเซียน ภาษาประจำชาติในประเทศอาเซียน และวิถีชีวิตของคนในประเทศอาเซียน (1.3) เรื่องการแสดงมารยาท ได้แก่ มารยาทบนโต๊ะอาหาร การใช้คำพูดสุภาพไพเราะ และการมีสัมมาคารวะ รองลงมาคือ (2) การรู้จักตนเอง มีค่าร้อยละคือ 20.65 โดยเฉพาะ (2.1) เรื่องความสามารถของตน ได้แก่ การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง ความตั้งใจในการทำงาน การจัดการอารมณ์ของตน และการเห็นคุณค่าในตนเอง (2.2) เรื่องเกี่ยวกับตัวตน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง การรู้จักอวัยวะและร่างกายของตนเอง และการค้นหาความต้องการของตน ส่วน (3) การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นมีค่าร้อยละน้อยที่สุดคือ 15.58 โดยเฉพาะ (3.1) เรื่องเพื่อนและชุมชน ได้แก่ การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ความสามัคคีของคนในชุมชน และการปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชน (3.2) เรื่องครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว และบาทบาทของสมาชิกในครอบครัว

2.2 ด้านความรู้ทั่วไป

มโนทัศน์ด้านความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับ (1) วิทยาศาสตร์กับชีวิต มีค่าร้อยละสูงที่สุดคือ 14.13 โดยเฉพาะ (1.1) เรื่องการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ฤดูกาล และวิวัฒนาการของยานพาหนะ (1.2) เรื่องการรู้จักสิ่งรอบตัว ได้แก่ สิ่งมีชีวิตรอบตัว และผักผลไม้ไทย (1.3) เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สาเหตุของการเกิดโลกร้อน การแยกขยะและรีไซเคิล รองลงมาคือ (2) การรู้หนังสือ มีค่าร้อยละคือ 13.04 โดยเฉพาะ (2.1) เรื่องการจดจำคำศัพท์และสัญลักษณ์ ได้แก่ คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว/เกี่ยวกับชื่อสัตว์/เกี่ยวกับการแสดงท่าทาง และตัวอักษรภาษาอังกฤษ (A-Z) (2.2) เรื่องการฟัง ได้แก่ เสียงสัตว์และเสียงสิ่งรอบตัว การออกเสียงพยัญชนะไทย และคำกลอน/คำคล้องจองทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รองลงมาคือ (3) ความรู้เชิงคณิตศาสตร์ มีค่าร้อยละ 3.62 โดยเฉพาะ (3.1) มโนทัศน์พื้นฐาน ได้แก่ จำนวนและตัวเลข การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง และเรขาคณิต (3.2) มโนทัศน์ประยุกต์ ได้แก่ เงินและธนบัตร ส่วน (4) ทักษะชีวิตทั่วไปมีค่าร้อยละน้อยที่สุดคือ 1.09

2.3 ด้านสุขภาพความปลอดภัย

มโนทัศน์ด้านสุขภาพความปลอดภัยที่เกี่ยวกับ (1) การนอนหลับพักผ่อน มีค่าร้อยละสูงที่สุดคือ 5.44 รองลงมาคือ (2) ความปลอดภัย มีค่าร้อยละคือ 2.17 โดยเฉพาะความปลอดภัยของตนเอง ได้แก่ ไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้า และการอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย รองลงมาคือ (3) การโภชนาการ มีค่าร้อยละ 1.09 โดยเฉพาะการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ส่วน (4) การออกกำลังกาย มีค่าร้อยละน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.36

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสำคัญของหนังสือประเภทหนังสือภาพที่มีต่อเด็กวัย 3-6 ปี

ผลการวิจัย พบว่า หนังสือเด็กสำหรับวัย 3-6 ปี ที่จัดให้บริการในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวาง มีหนังสือเด็กประเภทหนังสือที่มีภาพประกอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.20 และพบหนังสือเด็กประเภทหนังสือภาพน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.72 สื่อให้เห็นได้ว่าหนังสือภาพยังไม่ได้รับการให้ความสำคัญมากเมื่อเทียบกับหนังสือที่มีภาพประกอบ อาจจะด้วยเหตุที่สังคมไทยเป็นสังคมที่เห็นคุณค่าของตัวหนังสือและการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญมากกว่าการมุ่งความสำคัญไปที่ความสามารถในการใช้ภาษา พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้บุตรหลานสามารถอ่านเขียนได้โดยเร็ว จึงนิยมที่จะเลือกและอ่านหนังสือที่มีการบรรยายเล่าเรื่องประกอบกับภาพร่วมกับเด็ก และมองข้ามคุณค่าและความสำคัญของหนังสือภาพซึ่งเป็นหนังสือที่มีเพียงการใช้ภาพในการเล่าเรื่องราวและไม่มีคำบรรยายเพื่อดำเนินเรื่อง แต่แท้จริงแล้วหนังสือภาพสามารถช่วยส่งเสริมความสามารถและพัฒนาการทางด้านภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยได้มากมายหลายด้าน ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การอ่านเขียนในอนาคต Minsker (n.d.) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเด็กประเภทหนังสือภาพไว้ว่า หนังสือภาพมีประโยชน์ในการส่งเสริมความมั่นใจและลดความวิตกกังวลในเด็กที่มาจากการอ่านคำบรรยาย และยังช่วยพัฒนาทักษะในการใช้รายละเอียดของภาพในการทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ซึ่งทักษะการสังเกตและเข้าใจรายละเอียดของภาพนี้ จะนำไปสู่การช่วยอ่าน ตีความ และเข้าใจคำศัพท์ต่อไปในอนาคต และหนังสือภาพยังช่วยให้เด็กได้คุ้นชินกับการเล่านิทานโดยเด็กสามารถใช้จินตนาการและรายละเอียดของภาพในการสร้างความเข้าใจและเล่าออกมาเป็นเรื่องราวได้โดยไม่ถูกจำกัดไว้กับการอ่านตัวหนังสือ นอกจากนี้ Jalongo, Dragich, Conrad, & Zhang (2002) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือภาพไว้ว่า หนังสือภาพสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการตีความและแปลความหมายจากรูปภาพ ไม่ว่าจะเป็นภาพในหนังสือ หรือภาพจากสิ่งพิมพ์ในสภาพแวดล้อมรอบตัว และช่วยส่งเสริมพัฒนาการในการเล่าเรื่อง สร้างสรรค์เรื่องราว และการเรียงลำดับเรื่องราวให้แก่เด็ก ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะทางภาษาที่สามารถส่งเสริมได้ก่อนที่เด็กจะสามารถอ่านออกเขียนได้ และเป็นทักษะที่จะช่วยสนับสนุนความเข้าใจเมื่อเด็กเริ่มอ่านตัวหนังสือด้วยตนเองในอนาคต นอกเหนือจากพื้นฐานทักษะทางภาษาแล้ว Jalongo, Dragich, Conrad, & Zhang (2002) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือภาพในแง่มุมของการสร้างความมั่นใจในความสามารถทางภาษาของตัวเด็กว่า หนังสือภาพเป็นสื่อทางการเรียนรู้ที่ดีที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการอ่านเขียนให้แก่เด็กปฐมวัย รวมถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กที่ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพราะเด็กสามารถหยิบหนังสือภาพมาอ่านและเข้าใจความหมายที่ผู้แต่งหนังสือต้องการสื่อได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องรอคอยให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังเสมอไป ซึ่งเป็นการส่งเสริมความมั่นใจในความสามารถทางภาษาของเด็กที่ดีและส่งเสริมการรักการอ่าน ก่อให้เกิดความสุขและสนุกกับการอ่าน และพัฒนาไปสู่ความสนใจที่อยากจะวาดภาพ เขียนคำสร้างสรรค์เรื่องราวด้วยตัวเองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2560) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการที่เด็กได้มองภาพและฟังคำพูดของพ่อแม่ที่ใช้อ่านหรือเล่านิทานว่าจะช่วยสร้างความสัมพันธ์และกระตุ้นวงจรประสาท เด็กได้ประมวลผลของภาพที่เห็นและเสียงที่ได้ยิน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และจดจำ ซึ่งเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อสมองของเด็กอีกด้วย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือเด็กและสังคมรอบตัว

ผลการวิจัย พบว่า มโนทัศน์หนังสือเด็กที่มีให้บริการในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ห้วยขวางโดยรวมเป็นหนังสือที่มีมโนทัศน์ในด้านวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 22.83 โดยเฉพาะในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม สื่อให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการผลิตประชากรของประเทศที่จะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ เป็นประเทศที่มีประชากรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมที่ดี

งานโดยเริ่มตั้งแต่ได้ระดับปฐมวัย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการและเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 ที่เน้นพัฒนาการด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ รวมถึงจิตสำนึกที่ดีงามเหล่านี้ มีให้เห็นลดน้อยลงในสังคมไทยในปัจจุบัน ผู้แต่งหนังสือในสังคมจึงเล็งเห็นว่าหนังสือเด็กสามารถนำมาใช้เป็นสื่อกลางที่ดีในการเริ่มต้นส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเด็กในช่วงปฐมวัยสามารถซึมซับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ดังที่ ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2560) ได้กล่าวว่า เด็กจะสามารถดูดซับทุกสิ่งอย่างที่ได้สัมผัส ได้เห็น หรือได้ยิน ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะเป็นสิ่งที่ดีหรือร้ายก็ตาม ดังนั้น การที่ห้องสมุดมีหนังสือที่ให้นิเทศน์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มากมายเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมในจิตใจ โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่ต้องเติบโตขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่พร้อม ผู้คนรอบข้างทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ ตามที่ นิตยา วรณกิตร์ (2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเด็กที่มีต่อสังคมว่า หนังสือเด็กเป็นสื่อที่สะท้อนสังคม วัฒนธรรม และโครงสร้างทางสังคม เป็นสื่อกลางที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ นอกจากนี้ เจตติ์ คชฤทธิ์ (2554) ยังได้อธิบายถึงพัฒนาการของเด็กในวัย 3-6 ปี ว่าเป็นช่วงวัยที่มีความสนใจต่อสิ่งรอบตัว และมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่สูง และเริ่มที่จะมีความสามารถในการใช้จินตนาการได้ ดังนั้นการที่เด็กได้ฟังหรืออ่านหนังสือเด็กที่ให้นิเทศน์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นการปูพื้นฐานและปลูกฝังจิตสำนึกของความรู้ถูกผิดให้แก่เด็กได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ ช่วยป้องกันยับยั้งความรุนแรงที่อาจสะสมและก่อตัวขึ้นในเด็กจากสภาพแวดล้อมเชิงลบรอบตัวของเด็กได้ ซึ่งอาจนำไปสู่การจุดประกายการกระทำภายในตัวเด็กในอนาคตที่จะช่วยพัฒนาสังคมและสภาพแวดล้อมรอบตัวของตนเองให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อหนังสือเด็กของห้องสมุดควรคัดสรรและจัดซื้อหนังสือเด็กที่มีความหลากหลายครอบคลุมทุกประเภทของหนังสือเด็กและมีนิเทศน์หนังสือที่หลากหลาย เนื่องจากหนังสือแต่ละเล่ม แต่ละประเภทมีความเฉพาะตัวและให้นิเทศน์หนังสือที่แตกต่างกันออกไป ห้องสมุดจึงควรมีสื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมเหมาะสมกับเด็ก
2. บรรณารักษ์ควรมีการนำเสนอและผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนหนังสือที่แตกต่างหลากหลายประเภท และหลากหลายนิเทศน์ให้แก่ผู้เข้าใช้บริการทั้งผู้ปกครองและเด็ก เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและเด็ก รู้จักถึงความสำคัญและความหลากหลายของหนังสือเด็กที่มีให้บริการในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผู้แต่งหนังสือเพื่อศึกษาหนังสือเด็กที่เป็นหนังสือแปลและหนังสือเด็กที่เขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ถึงความแตกต่างทางจำนวนหนังสือเด็กและนิเทศน์ของหนังสือเด็กที่มีให้บริการในห้องสมุด
  2. ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาคุณภาพของหนังสือเด็กที่จัดให้บริการในห้องสมุด
- ควรมีการศึกษาประเภทหนังสือเด็กทั้งหมดที่จัดให้บริการในห้องสมุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เจตน์ คชฤทธิ์. (2554). *เด็กกับหนังสือ คู่มือความเข้าใจเด็กและหนังสือสำหรับเด็ก*. นนทบุรี: บ้านหนังสือ.
- จุมพจน์ วณิชกุล. (2544). *ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย ห้องสมุดประชาชนสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ*. สืบค้นจาก <http://www.wachum.org/eBook/1633405/pub66.html>
- นิตยา วรรณกิตร์. (2559). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. นนทบุรี: อินทนิล.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2560). *เลี้ยงลูกด้วยนิทาน*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักสถิติแห่งชาติ. (2559). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2558*. กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล็อก.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร. (2556). *แผนการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2556-2560*. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/wp-content/uploads/2016/07/plan-%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9E%E0%B8%AF-2556-2560.pdf>
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2556). *โครงการพัฒนาองค์ความรู้ห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษ์*. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

- Department for Education. (2017). *Statutory framework for the early years foundation stage: setting the standards for learning, development and care for children from birth to five*. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/publications/early-years-foundation-stage-framework--2>
- Jalongo, M. R. (1992). *Early childhood language arts*. Boston: Allyn and Bacon.
- Jalongo, M. R., Dragich, D., Conrad, N. K., & Zhang, A. (2002). Using wordless picture books to support emergent literacy. *Early Childhood Education Journal*, 29(3), 167-177.
- Minsker, M. (n.d.). How wordless picture books help kids read. Retrieved from <https://www.scholastic.com/parents/family-life/parent-child/how-wordless-picture-books-help-kids-read.html>
- Mitchell, D., Casement, R., & Waterbury, P. (2003). *Children's literature: An invitation to the world*. Boston: Allyn and Bacon.